

Kako bo deloval sklad za sanacijo bank, kakšen bo sistem reševanja in kako bo to občutilo gospodarstvo

13 odgovorov o reševanju NLB, NKBM in Abanke

Reševanje bank je prednostna naloga, časa je vse manj. Po propadu zamisli, da bi slaba banka delovala v okviru slovenskega državnega holdinga, je zdaj v ospredju zamisel, da bi državne banke slabe naložbe izločile v posebni sklad. Odprtih vprašanj je ta hip zelo veliko, odgovore smo iskali z viri blizu finančnemu ministrstvu in NLB.

Končni model reševanja slabih terjatev bank še ni izbran, posebna delovna skupina proučuje več v tujini uporabljenih modelov in njihove učinke na slovenske javne finance. Namesto »nemškega modela« sta – tako naši viri – verjetnejša modela reševanja, kot sta jih uporabili Irska, zlasti pa Španija. Zadnji je evrsko območje junija odobrilo za do sto milijard evrov posojila za dokapitalizacijo težavnih domačih bank; država išče rešitev za banke, ki so že bile nacionalizirane (Bankia, Catalunya Caixa, Novagalicia Banco, Banco de Valencia). Obseg slabih posojil v španskih bankah je konec junija po najnovejših podatkih španske centralne banke dosegal 164,36 milijarde evrov ali 9,42 odstotka vseh bančnih sredstev. Za primerjavo: celotna bilančna vsota slovenskega bančnega sistema je bila konec maja 49,09 milijarde evrov, obseg slabih posojil (z bonitetami C, D, E) pa

raho presega šest milijard evrov.

1. Slabe naložbe bank bo reševal sklad za sanacijo bank. Kdaj bo začel delovati, da bo učinkovit?

Čim prej, tem bolje, se strinjajo vsi. A za zdaj še ni ne izbranih rešitev, kaj šele predloga zakona, da bi ga na mizo dobili poslanci. Zakon naj bi bil spisan tako, da bi lahko slaba banka začela delovati do konca leta. Sklad bi deloval nekaj let.

2. Katere banke bo država sanirala?

Tri največje banke, kjer je država tudi neposredna ali posredna večinska lastnica, torej NLB, NKBM in Abanka. Čeprav se je špekuliralo, da naj bi bile v reševalno shemo vključene tudi manjše nedržavne banke, denimo Factor banka in Probanka, vir z ministrstva trdi, da država teh ne bo reševala. »Naj se znajde-

jo same – ali propadejo, se združijo ali prodajo.«

3. Katere naložbe bank bodo prenesene z bank na sklad?

Prenesena bodo slaba posojila in zavarovanja za ta posojila, med njimi hipoteke na nepremičnine in vrednostni papirji. Koliko bo teh, še ni določeno. Po veljavni zakonodaji bi od zavarovanih vrednostnih papirjev v sklad šle le zasežene delnice, ki jih imajo banke več kot tri leta in presegajo 15-odstotni delež v kapitalu izdajatelja. Pri NLB, denimo, je to le delež v Pivovarni Laško.

4. Ali bodo pred prenosom opravljene cenitve naložb? Koliko časa lahko te cenitve trajajo, da ne bo prepozno?

Cenitve tržne vrednosti naložb bodo, pravi vir s finančnega ministrstva, in prav pri tem na-

poveduje največje zaplete. »Če imajo banke v bilancah naložbe ovrednotene realno težav in odstopanj ne bo. Ker pa imajo veliko naložb precenjenih in ne dovolj oslabljenih, pa se utegne pojaviti kratki stiki v zvezi z vrednostjo. Odgovornost je tukaj na upravah bank in revizorskih hišah,« pravi vir iz delovne skupine za »slabo banko«.

Država v interesu davkoplačevalcev slabih naložb bank nikakor ne sme odkupovati nad tržno ceno, ki bo v več primerih nič, in s tem reševati zasebne solastnike bank, svari jo poznavalci. Na drugi strani pa uprave bank – zaradi varovanja interesov bank in malih delničarjev – ne smejo prodati naložb pod ceno.

Cenitve bo opravil neodvisni cenilec, ki ga bo morala potrditi tudi evropska komisija, sicer bo ta slabo banko označila za nedovoljeno državno pomoč. Utegne se zgoditi, da bo cenilec European Resolution Capital (ERC), ki je že opravil skrbni pregled NLB in ga zdaj dela v NKBM.

5. Po kakšni ceni bodo slabe terjatve prenesene in kaj bodo banke dobile v zameno?

Naložbe in zavarovanja bodo na sklad preneseni po tržni vrednosti. »In v protivrednosti bi morale banke dobiti obveznice RS, sicer vse skupaj nima smisla. Pomembno je namreč, da obveznice, ki jih banke dobijo, ne bi »porabljale« kapitala v bankah (s čimer se okrepi kapitalna ustreznost bank) ter da jih je mogoče zastaviti pri ECB in s tem pridobiti dodatno likvidnost,« pravi bančnik. Ideja, da bi banke ostale lastnice agencije, ni dobra, saj bi potem banke na konsolidirani ravni ohranile breme slabih naložb.

Kolikšna bo vrednost izdanih obveznic, bo – tako vir – odvisno od cenitev. Ocena o šestih milijardah evrov se mu zdi pretirana.

6. Ali bodo zdajšnji lastniki bank, ki bodo slabe naložbe prenesle na sklad, razlastnjeni?

Lastniki bodo morali nositi del škode oziroma stroškov sanacije, ni namen sklada, da se rešujejo zasebni lastniki. Kako bodo zdajšnji lastniki plačali sanacijo, še ni znano: v igri je tudi nadomestilo državi za upravljanje slabih naložb. Pričakovati je, da bodo nove cenitve naložb lastnikom prinesle nove oslabitve, ki jim bodo neposredno zmanjšale kapital.

7. Vloga agencije: ali bo terjatve unovčevala ali bo strateški lastnik?

Sklad naj bi imel tako vlogo izterjave terjatev kot prestrukturiranja naložb,

vključno s konverzijo terjatev v kapitalne deleže. Končni cilj pa je, da naložbe čim bolje proda. Enako velja za prodajo državnih deležev v bankah (verjetno do 25 odstotka plus delnico), s čimer naj bi bila delno poplačana sanacija sistema.

8. Kaj se v bilancah bank zgodi z izločitvijo slabega premoženja?

Če bodo terjatve prenesene po cenah, ki bodo nižje od trenutne neto vrednosti v bančnih bilancah (bruto vrednost terjatev minus že oblikovane rezervacije), se lahko zgodi, da bo to banke kapitalno osiromašilo in jih bo treba (spet) dokapitalizirati, pravi bančnik. In opozarja: če se banka očisti, jo je nato edino smiselno prodati, sicer slaba banka nima smisla in naj država samo spet dokapitalizira ali pa jim izda jamstvo za slabe terjatve.

9. Bo agencija zagotovila, da bodo banke spet začele kreditirati gospodarstvo?

Ce država banke odreši slabih naložb ali pa bankam izda poročstvo za slabe terjatve, se s tem bankam zmanjša kapitalna zahteva in se teoretično poveča potencial kreditiranja. Ampak, pravi bančnik, za kreditiranje potrebujemo še marsikaj drugega – predvsem viro (varčevanje stagnira, novih posojil za banke ni, najete vračajo) in dobre projekte.

10. Ali je slovenski bančni sistem prek sklada res mogoče

rešiti?

»Mogoče je občutneje okrepiti banke, a vprašanje je, kaj bo z javnim dolgom,« pritrjuje bančnik. A dodaja: »Banke bodo kapitalno okrepljene, in če bo mogoče obveznice RS še zastavljati pri ECB, lahko to banke tudi likvidnostno okrepi. Se pa postavlja vprašanje, ali ne bi bilo bolje zaprositi za pomoč EU samo za bančni sistem, kot je to naredila Španija. Odgovora na to vprašanje ni, ker je veliko neznank. Zavedam se, da bi bilo zelo negativno, če bi zaprosili za pomoč, po drugi strani pa ne smemo zanemariti dejstva, da se nam bo javni dolg prek agencije povečal za nekaj 10 odstotnih točk.«

11. Bo javni dolg zaradi sanacije bank poletel v nebo?

To še ni znano, saj se še ne ve, kakšna bo dejanska formalnopravna oblika reševalnega sklada. Če bi bil organiziran po zakonu o agencijah, bi državna jamstva za sanacijo bank šla neposredno v javni dolg. Na ministrstvu pa iščejo rešitev, da bi se temu izognili po sistemu SID banke, kjer državna poročstva tudi neposredno ne vplivajo na višino javnega dolga.

12. Kako se izogniti negativni spirali ob morebitnem povečanju javnega dolga?

Predvsem bo pomembno, pravi vir z ministrstva, da bo država finančnim trgov sanacijo bank znala predstaviti kot pozitivno zgodbo. Tako se tudi cena

državnega zadolževanja ob morebitnem povečanju javnega dolga ne bi (občutneje) zvišala in ne bi bilo (večjih) posledic za gospodarstvo. Če finančni trgi tega ne bi »kupili«, bi lahko bile posledice hude. Gre za »igro na srečo«, priznavajo viri z ministrstva.

13. Kateri bo največji zaplet pri agenciji? Politično-kadrovski, torej, kdo bo agencijo vodil?

Po oceni bančnika bo največji zaplet določitev cene terjatev in sklenitev dogovora med skladom in posameznimi bankami, katere terjatve in za koliko bi banke prodale. Vir blizu ministrstvu trdi, da imen za vodenje agencije še ni. Ni pa izključeno niti iskanje teh v tujini. Še pred mesecem je bilo aktualno, da bi na sklad prišli tudi ljudje iz poslovnih bank, ki primere poznajo. Pri tem bo treba paziti, da ne bo šlo za odločevalce, ki so zdaj slaba posojila tudi delili.

F ŠTEVILKI

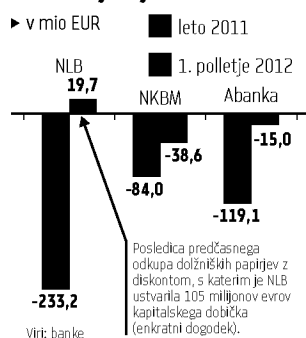
3,76

► milijarde evrov so v začetku junija znašale finančne obveznosti slovenskih bank do evrosistema (ECB).

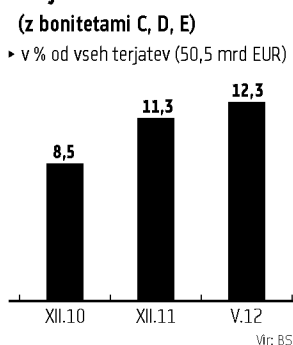
28,3

► odstotka vseh terjatev podjetja bankam odplačujejo z zamudami.

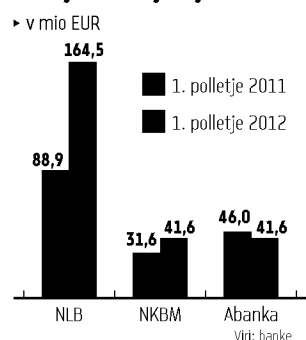
Čista izguba/dobiček treh največjih bank

Delež nedonosnih terjatev bank

Stroški oslabitev in rezervacij treh največjih bank

Obseg posojil slov. bank nefinančnim družbam

